

Entrevista a Antoni Miró, pintor

Del mas al món

Dues exposicions a València i a Madrid converteixen Antoni Miró en actualitat. La seua trajectòria artística i civil el posa al capdavant de l'art valencià.

Després d'haver viscut a Alcoi, a Itàlia i a Altea, Antoni Miró es va establir al mas Sopalmo, entre Alcoi i Ibi. Dit així pot semblar que Sopalmo és només un lloc per dormir però el mas és la seua a casa. Una casa comprada ara fa 12 anys per tal de convertir-la en una espècie de casa-museu-granja-estudi. Miró la mostra orgullós als seus invitats mentre passegen entre quadres i quadres amorosament col·locats al llarg del que antany van ser andanes, cambres, trulls... "al principi ens vam haver d'instal·lar a l'única zona habitable del mas i anar rehabilitant-ne la resta. Algunes parts van caure a trossos mentre ho intentàvem". Té gossos i paons, i el que no diu és si, entre quadre i quadre, es dedica a fer melmelada, perquè Antoni Miró sempre treballa de nit.

Antoni Miró, alcoià de naixement, sempre s'ha caracteritzat per la seua aposta decidida pel nacionalisme i per la seua actitud a favor d'un art compromès. Però la tasca compromesa no ha enterbolit en cap moment el treball com a pintor. Sèries com "El Dólar", crítica feroç a la política internacional americana, "Pinteu pintura", una recreació gens innocent de la pintura clàssica, o "Vivace," la seua darrera sèrie, l'han portat arreu del món. "¿Ha portat 'El Dólar' als EUA?", "Sí", "¿I?", "Home, no els agrada massa però...". Antoni Miró és sobretot un home tranquil.

—*Li agrada treballar de nit, senyor Miró.*

—Sí, en realitat és que és un moment en què tens una tranquil·litat absoluta. No sona el telèfon i són moltes hores. Acabes de sopar i fins les set o les vuit és una jornada intensa i perfecta. Si has d'acabar una cosa pots gitar-te a les vuit o a les deu i no passa res.

—*¿Què van representar per a vostè els equips de treball com Alcoiart o Gruppo Denunzia?*

—En principi l'Alcoiart era una manera

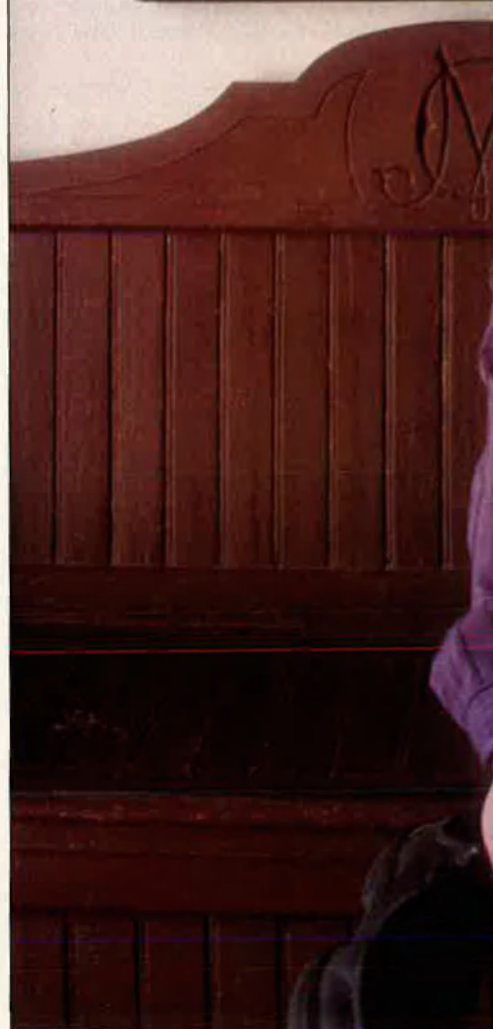
de donar eixida a l'obra en un moment molt difícil, els anys seixanta. Era més fàcil treballar junts, fer exposicions conjuntes i coses així. D'ací ja va començar aquesta contínua reunió dels pintors, d'intercanvi d'idees, de marcar uns objectius que, en el cas d'Alcoiart, no van acabar mai de perfilar-se. Va ser un grup bastant individualista, encara que en certa manera era el seu plantejament. Al mateix temps que fèiem exposicions col·lectives, en fèiem d'individuals en nom del grup. En aquest sentit la veritat és que érem un grup molt original. També teníem unes idees amb un sentit popular, com unificar preus, criteri que va repetir després el grup d'Elx. Coses com cobrar per un quadre el que realment costava, no les animalades que s'han fet després.

—*¿I el Gruppo Denunzia?*

—Va ser al 72, que vaig fer una exposició a Itàlia i vaig conèixer Pacheco, un pintor de Conca que estava exiliat. També vaig conèixer Rinaldi i Comencini i vam decidir de fer un grup, sota el nom de Denúncia, que, com el seu nom indicava, volia fer una pintura compromesa. Vam fer un fum d'exposicions. Hi va haver anys que vam fer fins a cinquanta col·lectives en molts països. El contacte es manté i encara fem intercanvi de coses.

—*L'art valencià ha tingut molts equips, sembla com si haguera estat una etapa obligada.*

—Precisament el País Valencià és el lloc on, per les circumstàncies que siguen, hi ha hagut una pintura més compromesa i un sentit més social. Possiblement fóra l'Aguilera Cerní, que va començar a teoritzar sobre cròniques de la realitat. Nosaltres quan començàvem no teníem contacte directe amb Aguilera però el teníem un poc a través d'altres persones. D'alguna manera sí que s'hi participava, encara que no d'una manera massa conscient. D'aquí, pràcticament, és d'on va eixir tot. A la resta de l'estat se'n troben ca-

sos aïllats però no com al País Valencià, on es troben molts grups.

—*¿I és valencià també l'ús del passat pictòric?*

—En realitat van ser molts pintors que ho van fer, això. El que passa és que els de l'Equip Crònica van ser els més populars. De fet això s'ha repetit al llarg de la història de la pintura. Ho va fer Picasso, Miró, un pintor sempre repassa la seua història. Jo en principi ho feia esporàdicament, després vaig començar una sèrie premeditada. Del vuitanta al noranta tot té a veure un poc amb la pintura.

—*¿Hi havia cap plantejament teòric darrere d'aquesta recreació de la pintura?*

—D'alguna manera els pintors que estem compromesos el que busquem és un diàleg amb la gent. També en la tria de la pintura es nota. El que buscava era referents que la gent poguera identificar prompte, encara que després el quadre es refera d'una manera diferent. El tema és identificar la imatge. D'alguna manera la gent hi posa l'ullet i sap que no és la mateixa obra, que li passa alguna cosa i es para davant del quadre. La pintura sol ser sorda, cega i muda, que és una cosa que la ideologia del poder sempre he pretès, com menys històries contes, millor. Jo trobe que la pintura no és això, ha de servir i serveix per alguna cosa, quan tu, després de veure un quadre, comences a pegar-li voltes i a pensar i a tenir idees, ja has guanyat. El color per ell mateix ja parla. Crec que la pintura ha d'opinar.

—*¿Què li suggereixen, doncs, les paraules "realisme social"?*

—Com que estem en un moment de crisi, dir això segurament donaria lloc a un malentès. Realisme és realisme i social és social. Altra cosa seria el realisme socialista, totalment desprestigiats perquè no es feia al servei de la cultura sinó al servei d'una ideologia dominant, que a la fi és com totes.

—*Però ¿s'hi identifica?*

—Jo m'identifique fonamentalment amb el meu realisme i el dels meus companys amb qui compartesc idees, i coneixements i històries. I la meua opció ha estat sempre el realisme, però que diga coses, que no siga només un realisme tot just decoratiu, que estiga immersit en la societat en què viu. En la mesura que et deixen, és clar, perquè també som més castigats. Com més t'hi claves, més et deixen de banda. El que passa és que el món és molt gran i si al País Valencià et tanquen portes, te'n vas a un altre lloc.

—*¿Troba que les seues manifestacions a favor de HB i la seua col·laboració gràfi-*

ca amb organitzacions d'extrema esquerra causen malestar en la cultura?

—M'imagino que sí. De tota manera això ho faig d'una manera totalment sincera i no pretenc guanyar res. Pense que tots els pobles han de ser lliures i que no ha d'haver-hi cap relació de domini. La cultura és molt important, jo sóc independentista o nacionalista o el que vulgues, perquè m'interessa molt la cultura. Al cap i a la fi dir nació és com dir cultura. La gent hi pensa, i hi treballa i hi menja i fa de tot, i a mi m'interessa fonamentalment des del punt de vista cultural. La política m'interessa molt menys. El que passa és que les coses van molt lligades.

—*¿A base d'investigar les seues arrels s'ha sentit més identificat amb la seua cultura?*

—Sí, jo crec que sí, perquè la meua cultura és tot un compacte. I la gent que és nacionalista només arriba a ser universal a través de les coses de casa, l'espardenya i tot això. A mi em fa gràcia la gent que diu que és universalista, si un no sap valorar les seues coses no pot valorar les dels altres. A partir d'això entendràs el món. I l'entendràs millor o l'entendràs pitjor, però tens un bon punt de partida.

—*¿I la política?*

—Fa bastant temps vaig començar amb el PSAN i jo sóc d'aquells que no canvia mai de jaqueta, i m'he quedat aquí. El que passa és que a mi la política no em va i el que faig és donar suport a coses; com se sol dir, m'apunte a un bombardeig.

—*¿I pensa que per a un artista és igualment lícit que per a qualsevol altre professional?*

—Pense que la gent hauríem d'estar implicats d'alguna manera i en el cas de la gent que treballem en el camp de la cultura més encara. Però es tracta de donar suport a les coses, no de fer política, que no se'm donaria massa bé i a més no és la meua feina. És prendre una postura i ser-hi fidel.

—*¿No li molesta pensar que hi ha molta gent que pensa en Antoni Miró només com l'artista compromès?*

—Doncs, sí. Però sempre t'han de posar una etiqueta. A més no te'n posen una te'n posen moltes. El millor és posar-te-les i arxivar-te-les. Però què hi has de fer. És així.

—*¿Això de viure al camp és per una voluntat d'aïllament?*

—Bé, a mi sempre m'havia agradat. Els alcoians són possiblement els més urbans del món perquè no hem tingut mai agricultura. A més vam fer la revolució industrial quan tocava i totes aquestes coses

quan tocava. D'una banda tens molts pocs coneixements d'agricultura però d'una altra banda tens un sentiment molt grat cap a la natura. Es desenvolupa molt prompte el naturisme, com a Catalunya. Molta gent que se'n va al camp i que descobreix com plantar un arbre, cuidar una carrasca, etc. Encara que continues sense ser un masover, però vaja, m'agrada molt.

—*Tot i no ser una gran ciutat, l'ambient d'Alcoi no l'ha ofegat mai ¿quina relació té ara amb la ciutat?*

—Fa molts anys que van obrir la casa de la Cultura i hi col·labore assíduament en l'organització de les exposicions. Tinc molts amics, hi vaig a comprar, és una relació quotidiana.

—*Però tot i viure al camp fa una vida internacional bastant intensa.*

—Mira, abans perquè aquí sempre tenies problemes i després perquè moltes voltes estaves de sobra. Ara vaig seguint en la meua línia de fer coses a l'estranger. No és que no m'interessa el país, m'interessa moltíssim però no sempre depèn d'un mateix, també depèn de les institucions que pugues treballar aquí. Aquí sempre tens l'inconvenient de tenir massa amics. Des de fora les coses es veuen d'una manera més imparcial i més tranquil·la. A la gent li interessa d'una manera molt diferent. No hi ha res darrere, no hi ha manies, no hi ha una sèrie de problemes concrets. És el que diguem tots: "si fora va bé, va bé." Jo solc anar poc a les inauguracions i si puc no vaig a cap. I quan vaig a alguna veig que desperte interès —potser perquè allí sóc un cosa rara— però tenen un interès que aquí no desperte.

—*I la vessant reivindicativa.*

—Home, jo supose que sí que té ressò perquè des de fa uns anys, per exemple, faig bastants exposicions a Ucraïna. En principi no sabia ben bé per què, després, quan he aprofundit en les relacions he vist que la gent era nacionalista i que en mi veien també aquesta vessant reivindicativa, que era acollida favorablement i els interessava. De fet el darrer octubre vaig estar en la biennal "Impreza" de pintura a Ivano-Frankiusk i em van proposar que, al cartell anunciador, a més dels seus símbols, que eren el gall i el colors blau i groc, els agradaria que hi foren els símbols valencians i catalans, i hi apareix la quatríbarra. És curiós que es volgueren

identificar amb Catalunya.

—*Ja que parlem d'art compromès ¿creu que és ètic l'art actual?*

—Jo pense que un gran percentatge sí i un altre, difícil de quantificar, no. De tota manera no crec que siga culpa dels artistes sinó dels mateixos de sempre, de l'especulació i el mercat que hi ha al voltant de l'art. Els més avariciosos i desvergonyits del món estan per aquestes coses. A banda d'una gent molt honesta, hi ha la màfia que juga amb els preus. Possiblement hi han tingut a veure les institucions, que han sobrevalorat coses, han promogut artistes per interessos particulars, etc.

"Al cap i a la fi, dir nació és com dir cultura."

dels pintors, però són ells que els estan venent a cabassos. La veritat és que jo sempre he venut molt poc a les institucions.

—*¿Se sent maltractat?*

—No, perquè no em pega ningú, ni em fa mal. Intente viure tranquil. De tota manera un poc injustos sí que han estat però realment pense que és totalment temporal. De moment estem un poc castigats. Què vols, per rojos per manies personals o pel que siga. Ara, però, l'IVAM sembla que s'ha adonat que cal fer cas als valencians, sí és que està a València. En els últims temps sí que fan més coses. Això, fins a cert punt és normal perquè al principi

sempre se li vol donar prestigi i nom a la institució, però s'ha de fer comptant amb els nadius, perquè si no el projecte queda com una cosa aïllada, sense relació amb el teixit social de la ciutat i la gent no acudeix i les exposicions costen molts milions i no aprofiten massa. ¿De quina manera es pot posar el motor en marxa? Doncs, portant gent del país, que l'anime, que alterne amb estrangers, etc. Trobe que ja es comença a actuar per aquest camí.

—*¿Què mostra de nou l'exposició a Viciana?*

—Bé, l'exposició està pensada només per a obra gràfica. La sala és només d'obra gràfica. Abasta des de l'any vuitanta, saltant la pintura, i pren un poc la darrera sèrie que tinc.

—*Madrid i València al mateix temps ¿les relacions perilloses?*

—Són coses que passen. Han coincidit les dates. A Madrid és tot pintura i objectes.

—*¿Vivace?*

—Sí. És una sèrie que pren el seu esperit de l'ecologia, del medi ambient, per aquesta preocupació generalitzada per l'agressió a la natura. Apareixen espais naturals, que curiosament no els havia tractat mai, objectes quasi ecològics, com bicicletes.

—*No deixa de ser curiós que vivint en un mas i amb un arrelament considerable en la natura no l'haja tractada mai.*

—En realitat els pintors quasi tots treballen a l'estudi, llevat dels pintors *domingueros* que volen pintar la llum o això. A l'estudi parteixes de postulats teòrics. És clar que el teu espai vital t'influeix i a la fi i s'integra en la teua obra.

—*¿L'administració és ètica amb l'art?*

—Si diguera que sí o que no taxativament cauria en un error. Hi ha de tot. Hi ha un conflicte perquè per una banda han complert un deute històric que era recuperar una generació oblidada i amagada durant el període franquista, i per una altra llancen les generacions molt joves. D'aquesta manera han discriminat unes generacions intermèdies, ens han deixat al marge com si no existírem. Trobe que també és dolent per als joves que es troben un poc en el buit perquè així com nosaltres prenem com a punt de referència uns pintors que tenien cinquanta o seixanta anys als quals respectàvem, amb els quals col·laboràvem i compartíem coses, i tenies el referent immediat, aquests s'han quedat un poc en l'aire.

—*¿Hi ha pintors que viuen de l'administració o pintors que viuen del seu art?*

—Crec que sí que hi ha molts que viuen d'això i que a més tenen la barra de dir que les institucions no poden ser l'auxili social